

Formularz zgłoszenia dobrej praktyki

1. **Nazwa i adres instytucji zgłaszającej dobrą praktykę: Ośrodek Pomocy Społecznej w Śremie ul. Mickiewicza 40, 63-100 Śrem**

2. **Nazwa i adres instytucji realizującej dobrą praktykę Ośrodek Pomocy Społecznej w Śremie ul. Mickiewicza 40, 63-100 Śrem**

3. **Dziedzina w jakiej realizowana jest dobra praktyka.**

Prosimy wstawić X w odpowiedniej rubryce. Jeśli praktyka obejmuje więcej dziedzin, należy wskazać tylko te, które - zdaniem wnioskodawcy – odpowiadają kryteriom specyficznym, przypisanym do danej dziedziny (zob. Informacja o konkursie).

DZIEDZINA DZIAŁAŃ NA RZECZ SPOŁECZNEGO UCZESTNICTWA LUDZI STARSZYCH	TAK	NIE
uczenie się przez całe życie	X	
utrzymywanie zasobów kapitału ludzkiego i wydłużanie aktywności zawodowej (współpraca z pracodawcami w realizacji strategii zarządzania wiekiem i strategii „równowaga praca-życie”)		
wewnątrzpokoleniowa aktywność osób starszych	X	
integracja pokoleń w edukacji, kulturze, aktywności politycznej i działaniach wolontarystycznych – przeciwdziałanie samowykluczeniu i izolacji starszych pokoleń		
tworzenie przyjaznej ludziom starszym przestrzeni publicznej (komunikacji i miejsc użyteczności publicznej)		
wzmacnianie kondycji zdrowotnej, sprawności i aktywności ruchowej i turystycznej starszych pokoleń		
wspieranie usług umożliwiających zaspokajanie potrzeb osób wymagających opieki w ich mieszkaniach		
wykorzystanie technologii informacyjnych do integracji społecznej (platformy komunikacyjne i edukacyjne) i do usprawniania usług społecznych (opieka medyczna na odległość, aplikacje telefoniczne, itp.)		

4. Informacje o genezie przedsięwzięcia

Gmina Śrem realizując założenia systemu pomocy społecznej za priorytet uznaje współpracę, współdziałanie i partnerstwo w tworzeniu i realizacji programów z obszaru polityki społecznej. Ważne jest także rozwijanie instrumentów wsparcia, które zaangażuje odbiorców działań w tworzeniu warunków i promowaniu aktywności społecznej różnych środowisk. Ośrodek Pomocy Społecznej jako Centrum Aktywności Lokalnej jest instytucją aktywizującą społeczność lokalną i animującą różnorodne działania pomocowe.

Jedną z grup odbiorców ww. działań stanowią seniorzy. Skupiając siły społeczne wokół określonego problemu i koordynując ich pracę w tym zakresie wyrównują szanse i możliwości wspomagając rozwój.

Istotnym elementem w procesie aktywizacji śremskich seniorów jest to, iż osoby starsze w gminie Śrem mają możliwość skorzystania z różnorodnej oferty wsparcia bez względu na ich sytuację rodzinną i finansową.

Na podstawie ankiety przeprowadzonej wśród społeczności gminy Śrem oraz innych danych, takich jak m.in. dane statystyczne, potrzeby zgłoszone podczas spotkań z lokalnymi liderami, sporządzono diagnozę problemów społecznych mieszkańców gminy Śrem.

Jednym z narzędzi badawczych była ankieta której celem było zbadanie opinii mieszkańców gminy Śrem na temat ich sytuacji, postrzegania problemów społecznych, potrzeb i relacji w gminie. Próbie badawczej poddano 90 osób, co stanowi 2,5% ogółu mieszkańców w wieku 19 – 65 lat.

Główny problem, który został w pierwszej kolejności wybrany to: ***Samotność osób starszych i niepełnosprawnych.***

Badania zostały przeprowadzone w związku z utworzeniem Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Śrem na lata 2008 – 2015. Wyniki badań posłużyły do stworzenia Mapy Zasobów i Potrzeb gminy Śrem.

Z analizy ankiet wynika, że problemami nurtującymi osoby starsze w naszej gminie są:

- brak miejsca do spotkań,
- utrudniony dostęp do rehabilitacji,
- brak umiejętności funkcjonowania w nowoczesnym świecie,
- ubóstwo osób starszych,
- poczucie izolacji społecznej.

Główne powody, dla których wybraliśmy właśnie ten problem, to:

- brak poszanowania tradycji (rodzina wielopokoleniowa),
- brak zainteresowania osobami starszymi/niepełnosprawnymi,
- zbyt mała oferta propozycji uaktywniających funkcjonowanie osób starszych,
- brak opieki ze strony rodziny,
- brak opieki ze strony instytucji,
- nieporadność życiowa,
- choroby,
- słabe warunki mieszkaniowe,
- „znieczulica społeczna”,
- brak ośrodków specjalistycznych,
- zbyt niskie świadczenia.

(Źródło: Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Śrem na lata 2008-2015)

Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

5. Opis przedsięwzięcia wg schematu przewidzianego dla prezentacji w „Złotej Księdze”

„Amatorski Klub Literacki” grupa o charakterze integracyjno - edukacyjnym

Amatorski Klub Literacki w Śremie, powstał w 2010 roku, z inicjatywy Centrum Aktywności Lokalnej, działającym przy Ośrodku Pomocy Społecznej. Tak wspomina pierwsze spotkanie pani Elżbieta Urbańska, która do kwietnia 2012 roku pełniła funkcje animatora klubu:

W mroźny, zimowy dzień /19.01.2010r./ przybyli do Ośrodka Pomocy Społecznej w Śremie przy ul. Mickiewicza miłośnicy twórczego pisania, którzy wykazali ogromne chęci do czytania książek, dyskusji nad utworami, pasją w tworzeniu własnych dzieł...

W spotkaniach uczestniczą osoby starsze i niepełnosprawne, często samotne po 55 roku życia, bez względu na dochód, zamieszkujące gminę Śrem. W miłej atmosferze, przy filiżance kawy każda osoba ma szansę zaprezentować swoje utwory, uzyskać informację zwrotną, dowiedzieć się czy jego twórczość jest interesująca. Aktualnie w grupie uczestniczy 19 osób, spotkania odbywają się co dwa tygodnie. Obecnie animatorem grupy jest polonistka, której pasją jest literatura.

Celem grupy jest między innymi:

- integracja osób o podobnej pasji,
- zachęcanie do dzielenia się swoimi zainteresowaniami,
- odkrywanie i rozwijanie umiejętności,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych,
- promowanie aktywnego spędzania czasu.

Podjęmowane przez grupę inicjatywy:

1. Angażowanie się w inicjatywy o charakterze artystycznym, promującym aktywny wizerunek seniora, występy artystyczne między innymi:

- Podczas Targów „Aktywni 50+” w 2011 r. , którego organizatorami były: Międzynarodowe Targi Poznańskie, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, Miasto Poznań.
- W latach 2011-2014 w DPS Psarskie i DPS ul. Farna w Śremie, oraz w Klubach Seniora z ternu gminy Śrem.
- Realizowanie w roku 2013 w partnerstwie z Biblioteką Publiczną Miasta i Gminy Śrem projektu „Częstotliwość K...” którego celem była integracja wielopokoleniowa poprzez literaturę i nowe media,
- Dwukrotny udział w latach 2013 -2014 w Happeningu organizowanym przez Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Śrem - **Czy tu, czy tam – CZYTAM !** mającego na celu podkreślanie roli czytania i bibliotek w poprawie jakości życia, edukacji oraz

zwiększanie prestiżu zawodu bibliotekarza i zainteresowania książką szerokich kręgów społeczeństwa. Główną rolę podczas tego wydarzenia pełniły książki i ich czytelnicy. Członkowie Amatorskiego Klubu Literackiego uczestniczyli w tym wydarzeniu, organizując kolorowe stoisko promujące czytelnictwo, literaturę, oraz specjalnie przygotowane na tą okazję stroje.

2. Spotkania z osobami posiadającymi doświadczenie pisarskie, m.in. w 2010 r. z Panią Olgą Rudnicką – autorką kryminałów
3. Publikacje literackie w pozycjach książkowych: „In Memoriam”, „Krajobraz Stworzenia”, „Doświadczając ubóstwa i wykluczenia” oraz publikacje w prasie lokalnej w latach 2010-2012
4. Promocja działań w ramach stoiska podczas wydarzenia lokalnego „Warto nad Wartę” w 2013 r.
5. Uczestnictwo w różnorodnych konkursach związanych z tematyką literacką - organizowanych przez Bibliotekę Publiczną w Śremie „Pan Tadeusz 100/200 Mów lub Maluj” w roku 2013.
6. Integracja międzypokoleniowa w tym:
  - **Lekcje międzypokoleniowe** w 2 szkołach tj. Szkoła Podstawowa nr 4 w Śremie, oraz Gimnazjum w Nochowie – prezentacja utworów literackich 7 członków Amatorskiego Klubu Literackiego z udziałem dzieci i młodzieży w 2013 r.
  - Udział w obchodach Europejskiego Dnia Solidarności Międzypokoleniowej w 2013 r.
7. Wydanie własnego tomiku wierszy pt. **„Wiersze sercem pisane”**, którego celem była przede wszystkim prezentacja poszczególnych dorobków pisarskich uczestników Amatorskiego Klubu Literackiego w 2013 r. ale też pewna doza nadziei, że może kogoś starszego zainspiruje do wyciągnięcia z przysłowiowej szuflady własnych dzieł, bądź powrotu do pisania zarzuconego w młodości. Ponadto pozwoliło to uwierzyć „poetom” we własne możliwości, że nie jest się samotnym oryginałem, skoro ma potrzebę poszukiwać niebanalnych słów, aby opowiedzieć o swoich uczuciach, marzeniach.
8. Promocja tomiku wierszy podczas „Targów Aktywni 50 +” w 2014 r.
9. Spotkanie autorskie w związku z wydanym Tomikiem wierszy pn. „Wiersze sercem pisane” w 2014 r.
10. Prowadzenie kroniki w latach 2010-2014

Zadania na rzecz śremskich seniorów i społeczności lokalnej w tym działalności Amatorskiego Klubu Literackiego realizowana jest w zespole partnerskim CAL, który diagnozuje potrzeby, wykorzystując partycypacyjne i animacyjne podejście a także potencjał, który już istnieje.

W skład zespołu wchodzi przedstawiciele instytucji:

- Urzędu Miejskiego, Pionu Edukacji i Usług Społecznych,
- Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie,
- Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej,
- Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy im. Heliodora Świącickiego,
- Przedszkola „Słoneczna Szóstka”,

- Fundacji na Rzecz Rewaloryzacji Miasta Śrem,
- Towarzystwa Pomocy Potrzebującym im. Św. Brata Alberta „Nadzieja”,
- Muzeum Śremskiego,
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Śremski Ośrodek Kultury,
- Klubu „Relax”.

W realizacji zadania Amatorskiego Klubu Literackiego wspiera nas również Starostwo Powiatowe w Śremie oraz Domy Pomocy Społecznej w Śremie i Psarskim.

Do zadań powołanego zespołu należy:

- diagnozowanie problemów społecznych,
- budowanie sieci osób i instytucji współpracujących w rozwiązywaniu problemu marginalizacji,
- tworzenie systemu informacji dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- praca z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym – tworzenie grup samopomocowych,
- gromadzenie zasobów do realizacji działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, praca metodą projektową dla rozwiązywania problemów lokalnych,
- ocena efektywności pracy na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Obsługa merytoryczna, administracyjno – biurowa oraz obsługa związana z użytkowaniem lokalu sfinansowana została ze środków własnych Ośrodka Pomocy Społecznej, bowiem nadzór nad działalnością Amatorskiego Klubu Literackiego sprawuje koordynator Zespołu CAL zatrudniony w Ośrodku Pomocy Społecznej w Śremie. Spotkania odbywają się w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej.

Środki finansowe na realizację zadania w ramach Amatorskiego Klubu Literackiego w poszczególnych latach :

ROK	WYDANE ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ ZADANIA
2010	3.000,00 zł
2011	4.000,00 zł
2012	315,17 zł
2013	7729,97 zł
	w tym :
	wydanie tomiku wierszy 6150,00 zł

Sposobem promowania działań realizowanych w ramach Amatorskiego Klubu Literackiego jest informowanie społeczności lokalnej za pośrednictwem:

- Akcji plakatowych oraz dystrybucji ulotek na terenie gminy Śrem podczas wydarzeń lokalnych takich jak: konferencje, festyny, spotkania w Bibliotece
- poinformowania organizacji pozarządowych z terenu gminy Śrem działających na rzecz osób starszych o realizowanych działaniach np. Towarzystwo Pomocy Potrzebującym im. Św. Brata Alberta „Nadzieja” w Śremie, Domy Pomocy Społecznej oraz kluby seniora
- poinformowania organizacji wchodzących w Zespół partnerski CAL o działalności Amatorskiego Klubu Literackiego i dystrybucji ulotek w swoich instytucjach przez partnerów
- reportaży w lokalnej Telewizji Relax
- Stron internetowych

Informacje na temat podejmowanych działań „Amatorskiego Klubu Literackiego” są umieszczane na stronach: Ośrodka Pomocy Społecznej w Śremie: www.ops.srem.pl, www.biblioteka.srem.com.pl, www.srem.pl

Dokumentacja powyższych działań znajduje się w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Śremie, osobą odpowiedzialną za ich zbiór jest koordynator zespołu CAL.

Uzyskane rezultaty:

Osoby starsze to grupa zagrożona wykluczeniem społecznym, która ma szansę odnalezienia się w życiu społecznym i powinny znaleźć na nim swoje miejsce, ale w związku ze swoimi specyficznymi problemami potrzebują odpowiedniego wsparcia w wejściu czy powrocie do społeczności. Właśnie do tej grupy osób należy kierować więc ofertę zakładającą aktywizację i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Można zatem powiedzieć, że kluczowe w działaniach wobec osób w podeszłym wieku zagrożonych marginalizacją powinny być kompleksowość świadczonego wsparcia i „szycie” usług na miarę potrzeb beneficjenta – każdorazowo wybór instrumentów z szerokiej palety możliwości i dostosowanie ich do konkretnej sytuacji danej grupy. Poza zapewnieniem opieki zdrowotnej oraz finansowymi i rzeczowymi formami wsparcia, podstawowego znaczenia w pomocy nabierają wszelkie działania aktywizujące i mobilizujące. Dotychczas można było obserwować pewnego rodzaju stagnację zarówno instytucji śremskich ze swoją ofertą kierowaną do osób w wieku 55+, jak i samych seniorów.

Niezaprzeczalnie działalność Amatorskiego Klubu Literackiego wpisuje się w realizację celów jakie stawia sobie Ośrodek Pomocy Społecznej w Śremie w ramach działalności CAL, w zakresie aktywizacji osób starszych. To działania przeciw wykluczeniu z powodu wieku, czy dyskryminacji z tego samego powodu poprzez udział w życiu publicznym (recytacje utworów w trakcie lokalnych wydarzeń kulturalnych, wydanie tomiku wierszy), jak i pokazanie, że starsza osoba też może robić coś wartościowego, a nawet dodającego prestiżu. Przede wszystkim jednak udział w spotkaniach Amatorskiego Klubu Literackiego jest zachętą dla starszych często samotnych ludzi do wyjścia z domu, z „czterech ścian”. Rezultatem utworzenia i działalności Amatorskiego Klubu Literackiego jest aktywność osób dotychczas nieaktywnych, ustawiczny wzrost liczby członków Klubu, swoistego rodzaju partycypacja – samostanowienie o realizacji

poszczególnych działań. Widocznym rezultatem rozwoju Klubu jest wydany tomik, którego inicjatorem byli sami seniorzy.

6. Czy była przeprowadzona ewaluacja zewnętrzna ocenianej praktyki? Nie

7. Czy przedsięwzięcie było promowane (media, konferencje, zgłoszenie do konkursu itp.)? Tak

- Regionalne wydarzenie Targi Aktywni 50+ - podczas 4 edycji w latach 2010 - 2014
- Podczas konferencji promujących zadania Centrum Aktywności Lokalnej
- Podczas spotkania autorskiego w związku z wydaniem Tomiku „Wiersze sercem pisane”, które odbyło się 25 czerwca 2014 r. w Filii Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Śrem ul. Okulickiego 3.
- Przegląd Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych „Świat talentów bez granic” podczas *Forum Wymiany Doświadczeń Organizacji Pozarządowych* w latach 2010 – 2011.
- Podczas Festynu pn. „Śremskie piknikowanie z rodziną” organizowanego przez Zespół partnerski CAL 14.06.2014 r.

8. Czy wnioskodawca dysponuje informacjami o zainteresowaniu tym przedsięwzięciem w innych instytucjach/ organizacjach, o naśladowcach?

W ramach działalności Zespołu Cal wielokrotnie OPS w Śremie otrzymywał informacje nt. pozytywnych efektów działalności Klubu. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Śrem dostrzegając potencjał seniorów – uczestników Klubu, zaprosiła do współrealizacji projektu „Częstotliwość K...” którego celem była integracja wielopokoleniowa poprzez literaturę i nowe media oraz do udziału w happeninach. Podczas regionalnych Targów Aktywni 50+ stoisko Klubu cieszyło się dużym zainteresowaniem wśród wielkopolskich organizacji pozarządowych oraz instytucji integracji społecznej zarówno pod względem merytorycznym jaki i organizacyjnym.

9. Inne informacje:

Informacje na temat działalności Amatorskiego Klubu Literackiego znajdują się na poniższych stronach internetowych:

www.ops.srem.pl, www.biblioteka.srem.com.pl, www.srem.pl